

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

Herausgeber / Wydawca:

Bund für
Umwelt und
Naturschutz
Deutschland

Bund für Umwelt und Naturschutz
Deutschland (BUND) Berlin e.V.
(Federacja na rzecz Środowiska i
Ochrony Przyrody Niemiec)

Crellestr. 35
10827 Berlin - Germany

Fon: +49 - (0)30 - 78 79 00-48
Fax: +49 - (0)30 - 78 79 00-18
www.BUND-Berlin.de

Redaktion / Redakcja:
Ina Koppe
Carmen Schultze

Übersetzung / Tłumaczenia:
Jens & Saba Keller

Verantwortlich für die einzelnen Texte
sind die jeweiligen Autoren. Die dort ge-
äußerten Meinungen müssen nicht mit der
Meinung der Redaktion übereinstimmen.

Odpowiedzialność za treść artykułów po-
noszą ich autorzy. Przedstawione w nich
opinie nie muszą odzwierciedlać stano-
wiska redakcji.

Mit Unterstützung von /
Wsparcie przez:

Vorwort

Liebe Oderfreunde,

mit der dritten Ausgabe der ODRA-INFO übersenden wir Ihnen wieder aktu-
elle Informationen aus der Oder-Region sowie aus dem internationalen Netz-
werk „Zeit für die Oder“.

Gut ein halbes Jahr nach dem Beitritt Polen und der Tschechischen Republik
in die EU ist die Oder ein gutes Stück mehr in den Mittelpunkt Europas ge-
rückt. Positive und leider auch negative Aktivitäten, wie die Ausbaupläne für
die Schifffahrt zeigen, dass das Interesse am Fluss deutlich zugenommen
hat. Für die Umweltverbände heißt es deshalb, in Zukunft besonders wach-
sam zu sein, aufmerksam den Fluss und mögliche Bauaktivitäten etc. zu be-
obachten und kritisch zu hinterfragen.

Leider reduzieren sich ab Januar 2005 die Kapazitäten für die Betreuung des
Oder-Bündnisses beim BUND Berlin erneut. Wir hoffen dennoch, dass die im
Netzwerk gewachsenen regionalen, nationalen und internationalen Kontakte
bestehen bleiben und dass alle Organisationen und Freunde der Oder sich
weiterhin ein bisschen „Zeit für die Oder“ nehmen können.

Mit freundlichen Flussgrüßen und alles Gute für 2005,

Stefan Bundscherer
Geschäftsführer BUND Berlin

Ina Koppe
Projektkoordination „Zeit für die Oder“

Ansprechpartner für die Oder beim BUND Berlin ab 2005:

Winfried Lücking: luecking@BUND-berlin.de
Referent für Gewässer- und Binnenschifffahrt

Przedmowa

Drodzy Przyjaciele Odry,

wysyłamy Wam trzecią edycję ODRA-INFO z aktualnymi informacjami z re-
gionu nad Odrą oraz o działaniach międzynarodowej sieci „Czas na Odrę“.

Po ponad połowie roku od przystąpienia Polski i Czech do UE Odra zbliżyła
się o kolejnych kilka kroków do pępka Europy. Pozytywne i niestety również
negatywne działania, jak na przykład plany rozbudowy rzeki dla ruchu wod-
nego, pokazują, że zainteresowanie tą rzeką znacznie wzrosło. Z tego powo-
du stowarzyszenia działające na rzecz ochrony przyrody muszą teraz rozglą-
dać się wokół ze zdwojoną uwagą, aby móc obserwować ewentualne prace
budowlane itp. i sprawdzać ich uzasadnienie.

Niestety od stycznia 2005 ponownie zmniejszone zostaną w budżecie BUND
Berlin środki przeznaczone na działalność koalicji „Czas na Odrę“. Pomimo
tego mamy nadzieję, że powstałe w tej sieci regionalne, krajowe i międzyna-
rodowe kontakty zostaną utrzymane, a wszystkie organizacje i wszyscy
Przyjaciele Odry dalej znajdą trochę „czasu dla Odry“.

Z serdecznymi, odrzańskimi pozdrowieniami i życzeniami wszystkiego
najlepszego na 2005 rok

Stefan Bundscherer
Manager BUND Berlin

Ina Koppe
Koordynator projektu „Czas na Odrę“

Osoba odpowiedzialna w BUND Berlin za tematy związane z Odrą od 2005:

Winfried Lücking: luecking@BUND-berlin.de
Referat ds. gospodarki wodnej i żeglugi śródlądowej

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

INHALT

ODRA 2006 und das „Aktionsprogramm Hochwasserschutz der IKSO“	3
Forderung nach Öko-Bilanz für den Ausbau an der Grenzoder	4
BERAS - ein EU-Interreg IIIb-Projekt untersucht die Möglichkeiten für nachhaltiges Wirtschaften im Ostseeraum	5
Das Projekt „IKZM Oder“	6
Eishochwasser - mit Katastrophenschutz den Naturschutz ausspielen?!	7
Deutsch-tschechische Konferenz zum ökologischen Hochwasserschutz	8
Forderungen des BUND für eine nachhaltige Fluss- und Binnenschiffahrtspolitik	9
Seggenrohrsänger – vom Aussterben bedroht!?	10
Termine 2005	11

SPIS TREŚCI

ODRA 2006 i Program Ochrony Przeciwpowodziowej IKSO	3
Żądanie bilansu ekologicznego	4
BERAS - projekt europejskiego Interregu IIIb wspiera możliwości zrównoważonej gospodarki w rejonie Morza Bałtyckiego	5
Projekt IKZM Oder.....	6
Zagrożenie powodziowe zimą - ochrona przeciwpowodziowa kartą w grze przeciw ochronie przyrody?!.....	7
Niemiecko-czeska konferencja na temat ekologicznej ochrony przeciwpowodziowej	8
BUND domaga się zrównoważonej polityki gospodarki wodnej i żeglugi śródlądowej	9
Wodniczka - zagrożenie wymarciem?	10
Terminy 2005	11

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis „Zeit für die Oder“

Informacje Międzynarodowej Koalicji „Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

ODRA 2006 und Aktionsprogramm Hochwasserschutz der IKSO

Das polnische „Programm Odra 2006“ bleibt für die Umweltverbände im internationalen Oder-Bündnis ein aktuelles Thema:

Unter dem Deckmantel Hochwasserschutz und Energiegewinnung wird von der polnischen Regierung weiterhin versucht, den Ausbau der Oder für die Binnenschifffahrt voranzutreiben. Dabei werden beispielsweise auch Maßnahmen des Hochwasserschutzes als Naturschutz deklariert. So werden die Gesetzesvorgaben des Programms, die auch das Ziel „Umwelt- und Gewässerschutz“ beinhalten, umgangen.

Bisher waren die Flüsse noch sicher. Polen fehlte das Geld für die Umsetzung. Dies könnte sich schnell ändern: polnische Wasserbauvertreter haben Gelder bei EU-Strukturfond beantragt.

Auch das „Aktionsprogramm Hochwasserschutz im Einzugsgebiet der Oder“ der IKSO von 2004 zeigt die Fokussierung auf technische Maßnahmen im Umgang mit dem Fluss. Nur 13 % der 3,6 Milliarden Euro Gesamtkosten (bis 2030) sind für den „natürlichen Wasserrückhalt“ vorgesehen, dagegen 83% für „technischen Hochwasserschutz“ und „künstlichen Wasserrückhalt“ (vgl. www.mkoo.pl / Publikationen).

Auch der Vertragspartner Deutschland hat das Aktionsprogramm unterzeichnet – wie sich dies in Einklang mit dem geplanten Hochwasserschutz bringen lässt, gilt es zu hinterfragen.

Kontakt: *Winfried Lücking / Ina Koppe BUND Berlin*
luecking@BUND-berlin.de

ODRA 2006 i Program Ochrony Przeciwpowodziowej IKSO

Polski Program „Odra 2006“ pozostaje aktualnym tematem dla organizacji tworzących międzynarodową Koalicję „Czas na Odrę“:

Pod pretekstem ochrony przeciwpowodziowej i pozyskiwania źródeł energii polski rząd w dalszym ciągu próbuje kontynuować rozbudowę Odry jako drogi wodnej. W tym celu działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej deklarowane są jako działania z zakresu ochrony przyrody. W ten sposób omijane są wymogi ustawowe programu, które jeden z celów określają jako „Ochrona środowiska i wód“.

Do tej pory rzeki nie były w niebezpieczeństwie, gdyż Polsce brakowało pieniędzy na realizację zamierzeń. To może się szybko zmienić: polscy entuzjaści rozwoju gospodarki wodnej występują z wnioskami o dofinansowanie z Europejskich Funduszy Strukturalnych.

Także „Program Ochrony Przeciwpowodziowej w Regionie Odry“ opracowany przez IKSO w 2004 pokazuje duży nacisk na rozwiązania techniczne przy problemach związanych z rzeką. Tylko 13% z ogólnej sumy 3,6 miliardów euro (do 2030) ma być przeznaczonych na „naturalne zatrzymanie wody“, natomiast 83% na „techniczną ochronę przeciwpowodziową“ i „sztuczne zatrzymanie wody“ (zob. www.mkoo.pl / publikacje).

Program ten podpisały także Niemcy - należy jeszcze dokładnie zbadać jak to się ma do pogodzić z planowanymi działaniami w zakresie ochrony przeciwpowodziowej.

Kontakt: *Winfried Lücking / Ina Koppe BUND Berlin*
luecking@BUND-berlin.de

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

Forderung nach Öko-Bilanz

Anfang November 2004 informierte das Wasser- und Schifffahrtsamt (WSA) Ost über den aktuellen Stand der Ausbauplanungen an Grenzoder bzw. Hohensaaten-Friedrichsthaler Wasserstraße (HoFriWa).

Zurzeit werden zwei Ausbauvarianten diskutiert: die deutsche Seite favorisiert die Nutzung der HoFriWa, der Klützer Querfahrt und des Kanals westlich des Dammschen Sees.

Die Polen dagegen fordern den Ausbau der Oder, die Nutzung der Schwedter Querfahrt und die Fahrt durch den Dammschen See (Jezioro Dabie).

Die WSA hat eine Bewertung der unterschiedlichen Varianten vorgenommen; jedoch ohne die Umweltauswirkungen in die Analyse einzubeziehen.

Die Umweltverbände des „Zeit für die Oder“-Bündnisses fordern deshalb die Durchführung und Veröffentlichung einer Öko-Bilanzierung der Varianten, in dem die Umweltauswirkungen auf deutscher und polnischer Seite fachgerecht dargestellt werden.

Kontakt: *Winfried Lücking* luecking@BUND-berlin.de
BUND Berlin

Żądanie bilansu ekologicznego

Na początku listopada 2004 Urząd Gospodarki Wodnej i żeglugi Śródlądowej (WSA) poinformował o aktualnym planie rozbudowy drogi wodnej Hohensaaten-Friedrichsthaler Wasserstraße (HoFriWa).

Obecnie dyskutowane są dwa warianty: niemiecka strona faworyzuje wykorzystanie HoFriWa, skońnicy w dzielnicy Klucz i kanału na zachód od Jeziora Dąbie.

Strona polska domaga się natomiast rozbudowy Odry, wykorzystanie skońnicy między Ognicą i Schwedt i Jeziora Dąbie.

WSA dokonało ekspertyz różnych wariantów, jednak bez uwzględnienia analizy oddziaływania na środowisko.

Organizacje z Koalicji „Czas na Odrę“ żądają z tego powodu przeprowadzenia i opublikowania bilansu ekologicznego poszczególnych wariantów, w którym przedstawione zostaną w fachowy sposób skutki oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko po polskiej i niemieckiej stronie.

Kontakt: *Winfried Lücking* luecking@BUND-berlin.de
BUND Berlin

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

BERAS - Ein EU-Interreg IIIb-Projekt untersucht die Möglichkeiten für nachhaltiges Wirtschaften im Ostseeraum

Die hohen Nährstoffeinträge in die Ostsee sind eine Folge des nicht nachhaltigen Umgangs mit Ressourcen in den Anrainerstaaten. Mit der Umstrukturierung des Agrarsektors in den neuen Beitrittsländern hin zu im EU-Maßstab wettbewerbsfähigen Betrieben wird eine Erhöhung der Nährstofffrachten in die Flüsse und damit in die Ostsee einhergehen.

Eine EU-finanzierte Studie (BERNET) kam zu dem Ergebnis, dass sich die Belastung für die Ostsee um bis zu 75% erhöhen kann, wenn sich die Landwirtschaft in den neuen Beitrittsländern an das Intensitätsniveau Mitteleuropas angleicht.

Vor diesem Hintergrund hat sich das BERAS-Projekt zum Ziel gesetzt, die Potenziale des ökologischen Landbaus in zwei Richtungen aufzuzeigen: Zum einen welchen Beitrag der Ökologische Landbau zur Gewinnung von regenerativer Energie leisten kann und zum anderen wie die negativen Umweltauswirkungen der Nahrungsmittelproduktion und -verarbeitung gesenkt werden. Gleichzeitig sollen lokales Wirtschaften und die Beschäftigung in ländlichen Regionen der Ostseeanrainerstaaten gefördert werden.

Das Projekt basiert auf praktische Fallstudien in je einer ländlichen Region aller beteiligten Länder (FI, SE, DAN, PL, EST, LAT, LIT, DE). Es werden bestehende Initiativen untersucht, die bereits begonnen haben, in Richtung einer nachhaltigen regionalen Wirtschaft auf Basis des ökologischen Landbaus zu wirken.

Für weitere Informationen: *Holger Fischer* ZALF e.V.
hfischer@zalf.de

BERAS - projekt europejskiego Interregu IIIb wspiera możliwości zrównoważonej gospodarki w rejonie Morza Bałtyckiego

Duża ilość spływających do Morza Bałtyckiego substancji odżywczych jest skutkiem niezrównoważonej gospodarki zasobami naturalnymi w nadbałtyckich państwach. Wraz z restrukturyzacją sektora rolnego w nowych państwach członkowskich UE, prowadzącą do powstania konkurencyjnych w wymiarze europejskim przedsiębiorstw rolnych, zwiększy się jeszcze ilość substancji odżywczych spływających do rzek, a tym samym do Bałtyku. Finansowane ze środków UE badania (BERNET) wykazały, że obciążenie Morza Bałtyckiego może zwiększyć się o 75%, jeżeli gospodarka rolna w nowych państwach członkowskich osiągnie poziom zintensyfikowania taki, jak w Europie Zachodniej.

Mając to na uwadze, Projekt BERAS postawiło sobie za cel ukazanie potencjału ekologicznego rolnictwa z dwóch punktów widzenia:

z jednej strony jaki wkład rolnictwo ekologiczne może wnieść w pozyskiwanie odnawialnych źródeł energii, a z drugiej jak można zmniejszyć negatywne oddziaływanie skutków ubocznych produkcji i przetwórstwa żywności na środowisko. Jednocześnie wspierana ma być gospodarka i zatrudnienie na obszarach wiejskich w państwach basenu Morza Bałtyckiego.

Projekt bazuje na studiach poszczególnych przypadków, przeprowadzonych na obszarach wiejskich w każdym z krajów w jednym, wybranym regionie (FI, SE, DAN, PL, EST, LAT, LIT, DE). Badane są istniejące inicjatywy, które już rozpoczęły działalność w kierunku tworzenia zrównoważonej regionalnej gospodarki na bazie rolnictwa ekologicznego.

Dalsze informacje: *Holger Fischer* ZALF e.V.
hfischer@zalf.de

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

Das Projekt IKZM Oder

Das Projekt „Forschung für ein integriertes Küstenzonenmanagement in der Odermündungsregion (IKZMOder)“ ist eines von zwei nationalen Referenzprojekten zur nachhaltigen Entwicklung von Küstenzonen. Es wird vom Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF) gefördert und hat eine Laufzeit von 3 Jahren.

Ziel ist es, eine Strategie für die besonderen Probleme der Küstenregion Stettiner Haff zu entwickeln sowie Strukturen und Werkzeuge für die Umsetzung zu erproben.

Acht wissenschaftliche Institute unter Federführung des Leibniz-Institut für Ostseeforschung Warnemünde (IOW) arbeiten dabei eng mit Behörden, Verbänden, Initiativen und der Bevölkerung zusammen.

Das Projekt kooperiert sehr eng mit der „Regionalen Agenda 21 Stettiner Haff – Region zweier Nationen“.

Das Projekt soll vielfältigen Nutzen für die Region bringen:

- Bündelung von Daten, Fakten und Informationen über die Region
- Förderung und Hilfe bei regionalen Kooperationen und bei der Umsetzung von Projekten
- Bewusstseinsbildung für Nachhaltigkeit
- Förderung der deutsch-polnischen Integration
- Werbeeffect als nationale und weltweite Modellregion

Kontakt & weitere Infos: *Gerald Schernewski*

koordination@ikzm-oder.de / www.ikzm-oder.de

Projekt IKZM Oder

Projekt „Badanie możliwości zintegrowanego zarządzania strefami przybrzeżnymi w regionie ujścia Odry“ (IKZM Oder) jest jednym z dwóch narodowych projektów referencyjnych badających zrównoważony rozwój stref przybrzeżnych. Wspierany jest ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki (BMBF) i będzie trwał trzy lata.

Celem jest stworzenie strategii odpowiadającej na specyficzne dla Zalewu Szczecińskiego problemy oraz opracowanie i wypróbowanie struktur i mechanizmów koniecznych do jej realizacji.

Osiem naukowych instytutów pod kierunkiem Leibniz-Institut für Ostseeforschung Warnemünde (IOW) realizuje projekt przy ścisłej współpracy z urzędami, organizacjami pozarządowymi, inicjatywami i mieszkańcami.

Projekt charakteryzuje ścisła kooperacja z „Regionalną Agendą 21 Zalew Szczeciński - Region dwóch narodów“.

Projekt ma przynieść różnorodne korzyści dla regionu:

- zebranie i połączenie danych, faktów i informacji odnośnie regionu
- pomoc i wspieranie regionalnych kooperacji i realizowanych tu projektów
- rozwijanie świadomości potrzeby zrównoważonej gospodarki
- wspieranie polsko-niemieckiej integracji
- wykorzystanie modelowego regionu do jego promocji na poziomie narodowym i międzynarodowym

Kontakt i dalsze informacje: *Gerald Schernewski*

koordination@ikzm-oder.de / www.ikzm-oder.de

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

Eishochwasser - mit Katastrophenschutz den Naturschutz ausspielen?!

Wie unwirtschaftlich der Ausbau für die Binnenschifffahrt ist, wird an vielen Flüssen Mitteleuropas wie Elbe und Oder immer deutlicher. Die Flussschützer können dennoch nicht aufatmen. Die Wasserbauverwaltungen haben nach den Arbeitsplätzen ein neues „Totschlag“-Argument aus der Tasche gezaubert: Eishochwasser, hervorgerufen durch Eisstau.

Zur Gefahrenabwehr sollen die Flüsse im großen Maßstab ausgebaut werden: an der Oder wird durch das Wasserschiffahrtsamt Stettin eine Mindesttiefe von 1,80 m gefordert, so dass die Eisbrecher ungehindert fahren können.

Die Umweltverbände widersprechen dieser Argumentation: Da der Fluss von der Mündung her aufgebrochen werden muss, kann ein plötzlich auftretender Eisstau, z.B. in Hohensaaten, kaum rechtzeitig von den Eisbrechern erreicht werden. Deren Geschwindigkeit liegt bei ca. 6 – 7 km/Tag; Hohensaaten wäre von Stettin aus also erst nach ca. 10 Tagen erreicht!

Es steht außer Frage: Menschenleben gehen vor Naturschutz. Aber es müssen dafür sinnvolle und praktikable Methoden entwickelt werden. Katastrophenschutz darf nicht vorgeschoben werden, um Flussausbau für die Schifffahrt zu betreiben!

Kontakt: *Winfried Lücking / Ina Koppe* luecking@BUND-berlin.de
BUND Berlin

Zagrożenie powodziowe zimą - ochrona przeciwpowodziowa kartą w grze przeciw ochronie przyrody?!

Jak nieekonomicznym przedsięwzięciem jest rozbudowa rzek dla ruchu śródlądowego, staje się coraz bardziej wyraźne na przykładzie wielu rzek Europy Środkowej jak Łaba czy Odra. Jednak nie oznacza to ulgi dla działaczy ochrony rzek. Urzędy gospodarki wodnej po odwoływaniu się do miejsc pracy wyciągnęły nowy „śmiertelnie ważny“ argument: zimowe zagrożenie powodzią, spowodowane tworzeniem się zatorów lodowych.

Aby zapobiec temu niebezpieczeństwu rzeki mają być rozbudowywane: Wojewódzki Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie domaga się, aby minimalna głębokość Odry wynosiła 1,80 m, co ma umożliwiać bezproblemową pracę lodołamaczy.

Organizacje ochrony przyrody sprzeciwiają się takiej argumentacji: ponieważ łamanie lodu na rzece musi zaczynać się od jej ujścia, to do nagle tworzącego się zatoru na wysokości n.p. Hohensaaten i tak nie mogą na czas dotrzeć lodołamacze. Ich prędkość wynosi 6 - 7 km na dzień; droga ze Szczecina do Hohensaaten zajęłaby im więc 10 dni.

Nie podlega oczywiście dyskusji, że życie ludzi jest ważniejsze niż ochrona przyrody. Trzeba jednak stworzyć sensowne i praktyczne metody. Ochrona przeciwpowodziowa nie może być pretekstem do rozbudowy rzeki na potrzeby transportu wodnego!

Kontakt: *Winfried Lücking / Ina Koppe* luecking@BUND-berlin.de
BUND Berlin

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

Deutsch-tschechische Konferenz zum ökologischen Hochwasserschutz

Mit über 70 Teilnehmer fand am 3. Dezember 2004 in Ostrava eine deutsch-polnische Konferenz zum Hochwasserschutz statt, die von dem Tschechischen Umweltverband „Arnika“ organisiert wurde.

Vor allen Vertreter von deutschen Umweltschutzorganisationen präsentierten ökologische Flussmanagementpläne und Hochwasserschutzmaßnahmen. Technische Maßnahmen, wie in der Vergangenheit üblich, waren kaum Thema der Diskussion. Anwesend waren überwiegend Vertreter der regionalen und nationalen Regierungsbehörden.

Die Sprecher machten deutlich, dass die Ausweisung von Retentionsräumen in den Flusseinzugsgebieten eine besonders hohe Bedeutung zukommt. Dazu müssten dezentrale, praktikable Lösungen gefunden werden.

Weiterhin wurden finanzielle Aspekte des ökologischen Hochwasserschutz und Möglichkeiten zur Umsetzung solcher Projekte dargestellt. Es können sogar positive ökonomische Effekte durch die Investition in umweltfreundliche Methoden erzielt werden.

Die Bedeutung der Konferenz wurde v.a. dadurch deutlich, dass viele Teilnehmer auch nach dem offiziellen Ende der Veranstaltung bis in den Freitagabend hinein, ambitioniert über die Inhalte diskutierten.

Kontakt und weitere Informationen: *Vlastik Karlik* priroda@arnika.org
Arnika - Program Ochrana přírody

Niemiecko-czeska konferencja na temat ekologicznej ochrony przeciwpowodziowej

3 grudnia 2004 w Ostrawie odbyła się niemiecko-czeska konferencja na temat ochrony przeciwpowodziowej, którą zorganizowało czeskie stowarzyszenie ekologiczne „Arnika“. W konferencji uczestniczyło 70 osób.

Przed wszystkim przedstawiciele niemieckich organizacji ekologicznych zaprezentowali plany ekologicznego zarządzania rzeką i ekologiczne metody ochrony przeciwpowodziowej. Techniczne rozwiązania ochrony przeciwpowodziowej, te które były typowe w przeszłości, stanowiły margines dyskusji. Uczestnikami konferencji byli w przeważającej części przedstawiciele regionalnych i państwowych urzędów.

Referenci ukazali, że wyznaczanie obszarów retencyjnych w dorzeczu rzek ma wyjątkowo duże znaczenie. W tym celu należy szukać decentralnych, możliwych do zrealizowania w praktyce rozwiązań.

W dalszej kolejności przedstawione zostały finansowe aspekty ekologicznej ochrony przeciwpowodziowej i możliwości realizacji podobnych projektów. Możliwe jest uzyskanie pozytywnych ekonomicznych efektów poprzez inwestowanie w przyjazne środowisku metody.

Znaczenie konferencji podkreśla m.in. fakt, że wielu jej uczestników, także po oficjalnym jej zakończeniu, aż do piątkowego wieczoru, żywo kontynuowało dyskusję na poruszone na jej forum zagadnienia.

Kontakt i dalsze informacje: *Vlastik Karlik* priroda@arnika.org
Arnika - Program Ochrana přírody

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

Forderungen des BUND für eine nachhaltige Fluss- und Binnenschifffahrtspolitik

Das BUND-Projekt „Binnenschifffahrt auf lebendigen Flüssen“ hat ein aktualisiertes Positionspapier herausgegeben, mit dem die Entscheidungsträger auf Bundes- und Länderebene aufgerufen werden, sich für eine nachhaltige Fluss- und Binnenschifffahrtspolitik einzusetzen:

1. Integrierte Konzepte für lebendige Flüsse: Konsequente Umsetzung der WRRL und des europäischen Schutzgebietssystems Natura 2000 sowie Durchführung eines ökologischen Hochwasserschutzprogramms durch Deichrückverlegungen und Auenrenaturierung.
2. Kein weiterer Fluss-Ausbau auf Kosten der Natur! Die knappen staatlichen Mittel sind unter Beachtung ökologischer Kriterien auf den Erhalt des vorhandenen Wasserstraßennetzes sowie ein modernes Netz- und Betriebsmanagement zu konzentrieren.
3. Die Binnenschifffahrt den Anforderungen einer modernen Transportlogistik anpassen: Modernisierung der Flotte, Investitionen in eine intermodale Güterverkehrslogistik, wie z.B. effiziente Schnittstellen zwischen Wasser, Schiene und Straße.
4. Ökologisches Güterverkehrskonzept umsetzen: Anlastung der externen Umweltkosten, damit die umweltfreundlicheren Verkehrsträger Bahn und Schiff gegenüber dem LKW eine Chance haben.

Das vollständige Positionspapier und weitere Informationen zur Binnenschifffahrt unter: http://www.bund.net/lab/reddot2/verkehr_3804.htm

Kontakt: *Beate Lange*, *Manfred Krauß*
beate.lange@bund.net Manfred.Krauss@bund.net
BUND Projektleiter „Binnenschifffahrt auf lebendigen Flüssen“

BUND domaga się zrównoważonej polityki gospodarki wodnej i żeglugi śródlądowej

Projekt BUND „żegluga śródlądowa na rzekach pełnych życia“ zredagował zaktualizowaną listę postulatów, które wzywają decydentów na federalnym i krajowym poziomie, do angażowania się w tworzenie zrównoważonej polityki gospodarki wodnej i żeglugi śródlądowej:

1. Zintegrowane koncepcje rzek pełnych życia: konsekwentna realizacja RDW i europejskiej sieci obszarów chronionych Natura 2000 oraz realizację ekologicznej ochrony przeciwpowodziowej poprzez przesunięcie wałów i renaturalizację łęgów.
2. Zaniechanie dalszej rozbudowy rzek na szkodę przyrody! I tak skąpe środki budżetowe powinny być wykorzystane, przy uwzględnieniu ekologicznych kryteriów, do utrzymania już istniejących dróg wodnych i ich wykorzystania poprzez nowoczesne i sieciowe zarządzanie.
3. Dostosowanie żeglugi śródlądowej do nowoczesnej logistyki transportowej: modernizacja floty, inwestycje w zróżnicowaną logistykę transportu towarowego, np. efektywne połączenie dróg wodnych, kolejowych i drogowych.
4. Wdrożenie ekologicznej logistyki transportu towarowego: Uwzględnianie w kosztach negatywnych oddziaływań na środowisko tak, aby bardziej przyjazne środowisku środki transportu, jak kolej czy statki, miały większe szanse wobec samochodów ciężarowych.

Pełny tekst listy postulatów oraz dalsze informacje odnośnie żeglugi śródlądowej: http://www.bund.net/lab/reddot2/verkehr_3804.htm

Kontakt: *Beate Lange* *Manfred Krauß*
beate.lange@bund.net Manfred.Krauss@bund.net
BUND kierownik projektu „Binnenschifffahrt auf lebendigen Flüssen“

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

Seggenrohrsänger – vom Aussterben bedroht!?

Der Seggenrohrsänger (*Acrocephalus paludicola*) ist eine weltweit akut vom Aussterben bedrohte Vogelart. Sein Lebensraum sind Auen und Moore. In Deutschland halten sich nur noch wenigen Brutpaaren im Nationalpark „Unteres Odertal“. Im Osten Polens und in Weißrussland, wo noch größere Moore zu finden sind, haben größere Populationen des Vogels überlebt. Dennoch nimmt die so genannte „Pommersche Population“ dramatisch ab: 1990 wurden noch 400 singende Männchen gezählt, 2002 nur noch 60 – 80; im Nationalpark sogar nur noch 9 Männchen (2004).

Im April 2003 wurde ein multilaterales Abkommen unterzeichnet, in dem sich die Länder verpflichten, dem Seggenrohrsänger und seinen Lebensraum besonderen zu schützen.

Im Rahmen des Aktionsplans hat Deutschland im Nationalpark „Unteres Odertal“, als einzigem Brutgebiet, u.a. folgende Punkte umzusetzen.

1. Bestimmung der besiedelten Flächen im Park.
2. Planung von Ersatzflächen für die durch die Ausweisung der Schutzzone I verloren gehenden Lebensräume.
3. Beibehaltung der seit vier Jahren durchgeführten Zählung.
4. Einsatz eines Naturwächters für das Seggenrohrsänger-Management während der Brutperiode.
5. Durchsetzung einer späteren Mahd auf Flächen des Seggenrohrsängers.

Der Erfolg dieser Maßnahmen hängt aber maßgeblich von der schnellen Änderung des Wasserregimes ab, so dass die notwendigen Feuchtgebiete wiederhergestellt werden können.

Christa Lüder kv.uckergruen@swschwedt.de
NABU Schwedt

Wodniczka - zagrożenie wymarciem?

Wodniczka (*Acrocephalus paludicola*) jest gatunkiem, który obecnie na całym świecie jest zagrożony wymarciem. Jej siedliskiem są łągi i bagna. W Niemczech nieliczne pary lęgowe żyją w Parku Narodowym „Dolina Dolnej Odry“. Liczebniejsze populacje zachowały się jeszcze we wschodniej Polsce i na Białorusi, gdzie występują większe obszary bagien.

Jednak tzw. populacja „zachodniopomorska“ zmniejsza się w dramatycznym stopniu: w 1990 naliczono jeszcze 400 śpiewających samczyków, w 2002 już tylko 60 - 80; na terenie parku narodowego liczba ta wynosiła zaledwie 9 (2004).

W kwietniu 2003 podpisana została międzynarodowa umowa, w której podpisujące ją państwa zobowiązały się do szczególnej ochrony wodniczki i jej siedlisk.

W ramach opracowanego planu ochrony Niemcy na terenie Parku Narodowego „Dolina Dolnej Odry“, który jest jedynym terenem lęgowym tego gatunku w kraju, mają zostać zrealizowane następujące zadania:

1. Określenie obszaru lęgowego na terenie Parku.
2. Projekt planu określenia terenów zastępczych dla terenów, które zmieniają swój obraz po stworzeniu obszaru chronionego I kategorii.
3. Utrzymanie prowadzonych od czterech lat łąk.
4. Ustanowienie strażnika zajmującego się zarządzaniem ochroną wodniczki w jej okresie lęgowym.
5. Opóźnienie terminu koszenia łąk na obszarze z siedliskami tego gatunku.

Sukces tych działań zależy jednak od szybkiej zmiany stosunków wodnych tak, aby powróciły konieczne do tego tereny wodno-błotne.

Christa Lüder kv.uckerggrund@swschwedt.de
NABU Schwedt

ODRA-INFO

Information aus dem internationalen Bündnis
„Zeit für die Oder“

Informacje
Międzynarodowej Koalicji
„Czas na Odrę“

Dezember / Grudzień
2004

Termine 2005

8. Mai 2005 **Storchenankunftsfest** im Weißstorch-Museum
in Kłopot
Kontakt & Informationen: *Magdalena Pietrzyk*
mbb-kłopot@o2.pl
-
17. Juli 2005 Internationaler Flussbadetag „**Big Jump**“ / Badefeste an
der Oder u.a. in:
Kontakte:
- CZ: *ARNIKA, Vlastik Karlik, priroda@arnika.org*
- PL: DFE, Krzysiek Smolnicki, k.smolnicki@eko.wroc.pl
- PL: in Widuchowa / Stary zagon, *Jens Keller*
widuchowa@aol.com
- PL: in Kłopot: *Magdalena Pietrzyk, mbb-kłopot@o2.pl*
- D: in Frankfurt/Oder: *LPV Hans-Jürgen Fetsch,*
Lpv.mittlereoder@web.de
-
15. – 25. Juli
2005 deutsch-polnisches Jugend „**Umwelt-Aktiv-Camp**“ mit
folgenden Stationen:
Szczecin - Schwedt/Oder - Kostrzyn - Gubin
Kontakt: BUNDJugend Brandenburg:
Thorsten Haas: t-haas@web.de (für Deutschland)
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze,
Jan Rychlik: rychgerd@wp.pl (für Polen)
nächstes Vorbereitungstreffen: 18. Februar 2005 in Guben
-

Terminy 2005

- 8 maja 2005 „**Święto Przylotu Bociana**“ w Muzeum Bociana Białego
w Kłopotcie
Kontakt i informacje: *Magdalena Pietrzyk*
mbb-kłopot@o2.pl
-
- 17 lipca 2005 Międzynarodowy Dzień Kąpieli w Rzece „**Big Jump**“/
imprezy nad Odrą
Kontakt:
- CZ: *ARNIKA, Vlastik Karlik, priroda@arnika.org*
- PL: DFE, Krzysiek Smolnicki, k.smolnicki@eko.wroc.pl
- PL: in Widuchowa / Stary zagon, *Jens Keller*
widuchowa@aol.com
- PL: in Kłopot: *Magdalena Pietrzyk, mbb-kłopot@o2.pl*
- D: LPV Hans-Jürgen Fetsch, Lpv.mittlereoder@web.de
-
- 15 - 25 lipca 2005 Polsko - niemiecki młodzieżowy „**Obóz aktywnych na
rzecz środowiska**“ z następującymi etapami:
Szczecin - Schwedt nad Odrą - Kostrzyń - Gubin
Kontakt: BUNDJugend Brandenburg:
Thorsten Haas: t-haas@web.de (Niemcy)
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Jan Rychlik: rychgerd@wp.pl (Polska)
Kolejne spotkanie organizacyjne: 18 lutego 2005 w
Gubinie
-